T083 TKL 1 (13) 1506 Luận Tam Pháp Đội Q.hạ

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Trung 1

SOÁ 1506
LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ QUYEÅN HAÏ

Phaåm thöù ba: Y (Nöông töïa)

Hoûi: Ñaõ noùi Ñöùc vaø AÙc. Theá naøo laø Y (Nöông töïa)? Ñaùp: Y (Nöông töïa) laø AÁm Giôùi Nhaäp, ñoù laø ba choã nöông töïa. Coù theå nöông töïa, neân môùi noùi laø Y. Coù theå nöông töïa laø nghóa laäp. Chuùng sinh nöông vaøo AÁm-Giôùi-Nhaäp maø soáng, laøm caùc vieäc Ñöùc cuõng nhö AÙc, cho neân phaûi bieát noù laø choã döïa cuûa Ñöùc vaø AÙc. Hoûi: Theá naøo laø aám? Ñaùp: AÁm laø Saéc, Haønh vaø Tri. AÁm nghóa laø chöùa nhoùm, coät buoäc. Saéc aám laø nhö maøu xanh, vaøng, ñoû, traéng, to, nhoû, daøi, ngaén, vuoâng, troøn. Saéc laø boán ñaïi vaø nhöõng gì do boán ñaïi taïo ra, coù theå thaáy vaø khoâng theå thaáy. Ñoù laø saéc aám. Boán ñaïi vaø söï taïo saéc, hai thöù naày laø coù theå thaáy, khoâng coù theå thaáy. Coù theå thaáy nhö nhöõng gì maét thaáy ; khoâng theå thaáy laø thanh höông, vò, xuùc, chuùng ñoái vôùi maét, tai, muõi, löõõi, thaân vaø boán ñaïi. Hoûi: Noùi saéc laø boán ñaïi vaø nhöõng gì do boán ñaïi taïo ra, trong ñoù, boán ñaïi, chính noù cuõng khoâng bieát, huoáng laø nhöõng gì chuùng taïo. Theá naøo laø boán ñaïi? Ñaùp: Ñaïi laø Ñaát-Nöôùc- Löûa-Gioù. Chuùng taïm ñöõïc goïi laø ñaïi. Saéc do moãi moãi thöù hoïp laïi, trong ñoù töôùng cöùng chaéc laø ñaát, töôùng aåm öôùt laø nöôùc, töôùng noùng laø löûa, töôùng ñoäng laø gioù. Chính chuùng taïo saéc, ñoù laø maây muø, laø khoùi söông, laø aùnh saùng, laø maët trôøi, laø boùng toái, naêm saéc naêm tình (caên) cöù nhö vaäy maø so saùnh. Hoûi: Ñaõ noùi saéc aám. Theá naøo laø haønh? Ñaùp: Haønh laø nöông vaøo thaân, mieäng, taâm. Nöông vaøo Thaân-

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 101

mieäng-taâm maø hoaït ñoäng, taïo ra moïi höõu vi, neân goïi laø haønh. Kinh noùi: Saéc laø haønh Höõu vi. Chuùng laïi tieáp tuïc laøm nöõa, gioáng nhö con laïi sinh ra con. Gioáng nhö saéc, neân bieát naêm AÁm cuõng nhö vaäy, chuùng ñöõïc taäp hoïp do voâ löõïng thöù goïi laø naêm aám, nhö ñoáng luùa. Haønh goàm coù phöôùc,

chaúng phaûi phöôùc vaø baát ñoäng, ñoù laø ba thöù Haønh. Hoûi: Theá naøo laø Tri ? Ñaùp: Tri laø Thoáng (Thoï), Töôûng, vaø Thöùc. Ba thöù naøy goïi laø Tri; cuõng goïi laø ñaïo phaùp, vì ñaïo khoâng lìa nhau. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Neáu ñaõ Thoáng (Thoï) töùc ñaõ bieát (Tri). Hoûi: Theá naøo laø Thoáng (Thoï)? Ñaùp: Thoángï (Thoï) laø vui, khoå vaø khoâng khoå khoâng vui. (Laïc thoáng, khoå thaáy vaø Baát khoå baát laïc thoáng) Taùnh voán laø thoáng, neân noùi laø toáng (thoï laõnh). Thoáng voán khoâng coù y cöù vaøo gì (vaät theå khaùc...) ñeå thaáy, maø thoáng töùc laø naêng thoáng (chuû theå). Neáu thoáng coù y cöù vaät theå naøo thì leõ ra, noù khaùc vôùi thaân maïng. Neáu chính noù laø naêng thoáng, thì töùc chính laø thaân maïng naøy, nhöng thoáng khoâng phaûi laø thaân maïng. Do ñoù vì taùnh thoáng neân noùi thoáng, laø phaân bieät chöõ noùi ba loaïi thoáng naøy. Laïc thoáng, khoå thoáng vaø Baát khoå baát laïc thoáng, ñeàu duyeân vôùi nhau. Nhö duyeân vôùi Laïc thoáng coù khoå thoáng ; duyeân vôùi khoå thoáng coù Laïc thoáng vaø duyeân vôùi caû hai coù Baát khoå baát laïc thoáng. Nhö ñöùc Theá Toân noùi : Laïc thoáng ñoái vôùi khoå thoáng ; khoå thoáng ñoái vôùi Laïc thoáng ; Laïc, khoå thoáng ñoái vôùi Baát khoå, baát laïc thoáng. Ñoái laø nghóa oaùn thuø. Hoûi: Theá naøo laø Laïc thoáng ? Ñaùp: Laïc laø Duïc, Baát aùc vaø Voâ Tröôùc. Ba thöù naøy phaùt sinh ra Laïc. Duïc phaùt sinh laø haønh naêm duïc sinh vui möøng. Baát aùc phaùt sinh, Baát aùc laø noùi nghóa chaúng coù xaáu gheùt. Töùc laø haønh thieän, giôùi voâ duïc, ñoái vôùi giôùi, yù khoâng hoái haän, do ñaây sinh vui möøng. Voâ Tröôùc laø ñieàu phuïc caên, xa lìa naêm duïc khi haønh Thieàn, Voâ löôïng yù khoâng loaïn ñoäng maø sinh vui möøng. Voâ tröôùc coù nghóa laø khoâng vöôùng luïy, ôû nghòa caên cuõng noùi laø baát nhieãm. Hoûi: Theá naøo laø Khoå thoáng ? Ñaùp: Khoå laø sinh, laõo, töû; ñoù laø ba khoå Thoï. Trong ñoù Sinh khoå nhö môùi bò ung nhoït. Laõo khoå nhö ung nhoït phaùt trieån. Töû khoå nhö bònh aáy ñaõ aên saâu vaøo xöông tuûy. Laïi nöõa, do sinh, neân coù heát thaûy khoå, neân noùi sinh khoå. Nhö Ñöùc Theá Toân daïy: Sinh ra ñaõ coù ñau ñôùn tay chaân bò caét, chaët. Laõo khoå laø saéc dieän, söùc khoûe suy suïp. Töû khoå laø moïi yeâu meán baáy laâu bò chia lìa. Ñoù laø Khoå thoáng. Hoûi: Theá naøo laø Baát khoå baát laïc thoáng ?

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 102

Ñaùp: Khoâng khoå khoâng vui laø ôû ba coõi. Khoâng khoå khoâng vui laø chöôùng ngaïi ñoái vôùi khoå vui. Ba coõi aáy phaàn sau seõ noùi. Neáu khieán cho khoâng khoå khoâng vui laø ôû ba coõi, ngaên nhöõng ñieàu khoå vui ñaõ noùi ôû tröôùc thì neân bieát ñoù chaúng phaûi khoå vui cuûa ba coõi. Coõi duïc coù ba thöù thoángï. Coõi saéc coù hai: Vui vaø khoâng khoå khoâng vui. Coõi voâ saéc coù moät laø khoâng khoå khoâng vui. Ñoù laø thoï khoâng khoå khoâng vui trong ba coõi. Hoûi: Thoángï aáy laøm choå nöông töïa cho caùi gì ? Ñaùp: Laïc laø choã nöông töïa cuûa nhieàu duïc tham. Khoå laø choã nöông töïa cuûa nhieàu giaän döõ. Khoâng khoå khoâng vui laø nôi nöông töïa cuûa nhieàu ngu si. Taïi sao? Vì coù Laïc thoáng thì voâ duïc, coù khaû naêng tröø ñöõïc duïc, nhö trong ba thieàn. Coù Khoå thoáng thì voâ saân coù theå tröø saân. Nhö Ñöùc Theá Toân, duø ñaàu ñau vaø bò thöông ôû chaân, nhöng khoâng khôûi giaän. Caûm giaùc khoâng khoå khoâng vui thì voâ si cuûa thieàn thöù

tö vaø boán ñònh voâ saéc. Coù khaû naêng tröø thoáng. Nhö vaäy, tuøy nghóa maø noùi. Hoûi: Chuùng töø ñaâu maø sinh? Ñaùp: Chuùng töø Nghieäp, söï böùc baùch vaø Coõi maø sinh. Laïc thoáng vaø Baát khoå baát laïc thoáng, ñeàu töø nghieäp sinh, töø söï böùc baùch sinh, töø coõi sinh, khoâng phaûi töï nhieân hay tình côø. Hoûi: Nghieäp coù voâ löôïng thöù, ñaây noùi nghieäp naøo? Ñaùp: Noùi Nghieäp sinh ñoù laø phöôùc, phi phöôùc, baát ñoäng. Laïc thoáng, Khoå thoáng. Baát khoå baát laïc thoángï naøy, sinh töø ba nghieäp : phöôùc, phi phöôùc, baát ñoäng. Nhö nghóa laïc thoáng laø töø phöôùc sinh. Khoå thoáng laø töø toäi sinh (Phi phöôùc). Baát khoå baát laïc thoáng laø töø baát ñoäng sinh. Trong ñoù, phöôùc laø khaû naêng tröø moïi aùc haønh, boán thieàn laø cao nhaát. Phi phöôùc laø aùc haønh. Baát ñoäng laø thieàn thöù tö vaø voâ saéc. Hoûi: Nhö tröôùc ñaõ noùi, Phöôùc laø Thí, Giôùi, Tu. Tu töùc laø Thieàn, voâ löôïng vaø voâ saéc, nay taïi sao noùi rieâng Laïc thoáng laø töø Phöôùc sinh? Ñaùp: Noùi rieâng khoâng coù loãi. Do coù nhieàu tuï, neân noùi rieâng, nhö ñaõ noùi veà thieàn. Hö cho Tyø kheo naøy ba y, rieâng cho Tyø kheo khaùc Phaät hoä (hình Phaät) vaø baùt khoâng theå vì Phaät hoä, nhöng cuõng laø Tyø kheo cho neân cho ba y vaø baùt. Maø Tyø kheo khaùc coù Phaät hoä leõ ra cuøng gioáng Tyø kheo, ñöôïc cho y kia. Nhö vaäy, Tu laø Thieàn, voâ löôïng vaø voâ saéc ; Phöôùc laø ba thieàn. Neáu khoâng phaân bieät ba thieàn, thì ñoái vôùi vieäc tu seõ coù loãi, do coù nhieàu tuï. Hoûi: Theá naøo laø töø Böùc baùch maø sinh? Ñaùp: Böùc baùch sinh laø mình, ngöôøi vaø caû hai bò böùc baùch sinh ba thöù thoáng. Vì mình vì keû khaùc, vì caû hai. Böùc baùch coù hai thöù: Vui vaø khoå. Khoå vì mình laø nhö laáy dao töï ñaâm, roài sau ñoù laáy thuoác boät chieân

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 103

ñaøn chöõa trò. Khoå vì ngöôøi khaùc, nhö ñaùnh ngöôøi khaùc beå ñaàu roài trò thuoác. Khoå vì caû hai, nhö sai ngöôøi ñaùnh beå ñaàu mình, roài laïi laáy thuoác trò. Heát thaûy nhöõng vieäc nhö theá, goïi laø Böùc baùch sinh. Hoûi: Theá naøo laø Coõi sinh? Ñaùp: Coõi sinh laø Thôøi, AÙc vaø Hoaïn. Hoûi: Coõi tröôùc noùi laø coõi duïc, coõi saéc, coõi voâ saéc, töùc laø Coõi ñöôïc noùi ôû ñaây chaêng ? Ñaùp: Ñaây khoâng phaûi coõi nhö noùi ôû tröôùc laø lìa chuùng sinh maø chính laø ba loaïi töôûng veà thôøi, aùc vaø hoaïn. Coõi noùi ôû ñaây laø döïa vaøo töôûng. Trong ñoù, Thôøi laø Haï,Ï Ñoâng, Xuaân, laø ba thôøi gian. Muøa haï ñaøm sinh tröôûng, muøa ñoâng taêng vieäc tieát nöôùc daõi. Muøa xuaân gioù taêng tröôûng. Nhö Y thuaät coù noùi “Nhôø thôøi tieát neân coù caûm nhaän vui söôùng”. Hoûi: Theá naøo laø AÙc. Ñoù laø AÙc haønh, AÙi voâ minh chaêng? Ñaùp: Khoâng huûy hoaïi phaùp thaân. ÔÛ ñaây noùi laø huûy hoaïi thaân töù ñaïi. Hoûi: Theá naøo laø aùc? Ñaùp: AÙc laø gioù, ñaøm, khaïc nhoå. Gioù, ñaøm, khaïc nhoå naøy phaù hoaïi thaân töù ñaïi, do ñoù maø thoáng ñöôïc sinh ra. Hoûi: Hoaïn laø gì? Ñaùp: Hoaïn laø chuùng sinh nhaân ôû xa lìa. Hoaïn nghóa laø khoå. Chuùng sinh nhaân ôû xa lìa chuùng maø sinh khoå. Ví nhö lìa töôùng vaùch, caây, ñaù, nuùi. Nhaân laø nhaân ôû mình, ngöôøi vaø caû hai. Ñoù goïi laø thoáng. Hoûi: Töôûng laø gì? Ñaùp: Töôûng laø höõu töôûng, voâ töôûng, voâ sôû töôûng, quaùn sai bieät. Töôûng laø nhaän laáy hình töôùng khaùc nhau, trong ñoù Höõu töôûng, voâ töôûng, voâ sôû töôûng, quaùn sai bieät laø cuøng moät nghóa. Höõu

töôûng thì choå nöông töïa chung, voâ töôûng thì choå nöông töïa khoâng chung. Nhö nhieàu bình, coù ngöôøi noùi ñaây laø bình maät, ñaây laø bình söõa. Do ñaây töôûng neân töôûng hoaëc khoâng coù maät, khoâng coù söõa ñoù laø thoï troáng khoâng, töôûng troáng khoâng. Nhö vaäy tieáng goïi (thanh) Töôûng aáy so vôùi thoï coù khaùc nhau. Neáu loaïi boû tieáng goïi Töôûng, so saùnh nhö vaäy laø Thoï. Voâ sôû töôûng töùc khoâng coù caùi gì, laø xaû boû. Laïi nöõa do coù ham muoán neân noùi coù sôû höõu. Töø ham muoán naøy maø noùi tôùi laõnh vöïc giaûi thoaùt, neân khi quaùn xeùt roài thì thaáy chaúng coù gì. Laïi nöõa, höõu töôûng laø quaùn thieän thöùc xöù. Voâ töôûng laø quaùn phi töôûng, phi phi töôûng xöù. Voâ sôû töôûng laø quaùn voâ sôû höõu xöù. Hoûi: Thöùc laø gì? Ñaùp: Thöùc laø sinh, thaønh, baát thaønh nhaäp. Haønh, Danh saéc vaø caû hai nöông vaøo (caâu y) laøm duyeân maø coù Thöùc. Thöùc khaùc chuûng trí, neân

goïi laø thöùc. Chuûng chuûng trí neân goïi laø thöùc. Ñoù laø ba thöù: Sinh, Thaønh nhaäp, Baát thaønh nhaäp. Nöông haønh, nöông danh saéc vaø nöông caû hai laøm duyeân (caây y duyeân) maø ñöôïc ba thöù. Ñöùc Theá Toân noùi möôøi hai duyeân khôûi; trong ñoù noùi haønh duyeân laáy thöùc. Laïi noùi danh saéc duyeân vôùi thöùc. Laïi noùiMaét, saéc laøm duyeân sinh ra nhaõn thöùc. ÔÛ ñoù, ñuû loaïi haønh taïo taùc, khi sinh vaøo thai meï hôïp thaønh sinh Thöùc (caâu sinh Thöùc). Ñoù laø haønh duyeân sinh thöùc. Lieàn trong thai meï, daàn daàn phaùt khôûi thaønh caùc Nhaäp cuûng vôùi Thöùc ñaõ sinh aáy goïi laø danh saéc duyeân thöùc. Laïi nöõa, khi thaønh nhaäp, nhaäp tranh khoâng tranh, ñònh baát nhaäp ñònh, duyeân vôùi caên vaø nghóa caên sinh thöùc. Ñoù laø nöông caû hai laøm duyeân. Duyeân töùc laø nöông töïa. Khoâng theå khoâng coù choå nöông töïa maø thöùc sinh ñöôïc. Ñoù goïi laø nöông c3 hai laøm duyeân môùi ñöôïc sinh Thöùc. Hoûi: Nhö tröôùc ñaõ noùi giôùi ñònh trí, sao ñaây laëp laïi veà thöùc? Ñaùp: Döïa vaøo trí vaø nôi nöông töïa laø hai thöù. Ñaây laø nöông, kia laø choã bò nöông. Laïi nöõa, giôùi ñaõ noùi laø coù hai thöù, nhö vaäy ôû ñaây cuõng noùi hai thöù, khoâng coù loãi gì. Ñaõ noùi xong chôn ñoä thöù nhaát. (AÁm) cuûa phaåm Y) ---------- Hoûi: Ñaõ noùi AÁm, theá naøo laø Giôùi? Ñaùp: Giôùi laø coõi duïc, saéc, voâ saéc. Ba coõi aáy, duy trì nghieäp naøy, neân noùi laø coõi. Trong ñoù, nghieäp laø goàm thaâu taát caû chuùng sinh, cho ñeán Nieát Baøn voâ dö. Hoûi: Theá naøo laø coõi duïc? Ñaùp: Coõi duïc laø ngöôøi, trôøi, neûo aùc, noùi goïn laø vaäy. Do truï nôi duïc neân noùi laø coõi duïc (ham muoán), vì giöõ laáy duïc neân noùi laø coõi duïc. Hoûi: Theá naøo laø coõi ngöôøi? Ñaùp: Ngöôøi ñöôïc xem laø töôùng traïng cuûa nam caên, nöõ caên, maïng caên nöông döïa vaøo boán chaâu. Neân bieát heát thaûy töôùng naøy laø ngöôøi, cuõng nöông töïa vaøo boán chaâu. Trong ñoù töôùng nöõ goïi laø nöõ, töôùng nam goïi laø nam. Hoûi: Töôùng ñöôïc xem laø maïng caên aáy laø khoâng phaûi nam nöõ, hay ñeå noùi rieâng veà maïng caên ö? Ñaùp: Tuy coù töôùng nam, nöõ, nhöng töôùng ñöôïc xem laø maïng caên trong ñaây noùi rieâng bieät. Keû aùi nam aùi nöõ khoâng coù töôùng ñöôïc xem laø nam, nöõ nhöng coù maïng caên. Töôùng aáy truï vaøo thai lôùn daàn thì coù maïng caên, maø chöa thaønh boä phaän nam nöõ. Cho neân noùi maïng caên laø

rieâng bieät. Hoûi: Boán chaâu laø nhöõng chaâu naøo?

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 105

Ñaùp: Laø nhöõng chaâu: Dieâm-phuø-ñeà, Phaát-vu-ñaõi, Cuø-da-ni, Uaát- ñôn-vieät. Ñaây vì xem xeùt töôùng trong coõi Dieâm-phuø-ñeà. Cho neân noùi Dieâm-phuø-ñeà, laø tuøy phöông sôû maø xeùt töôùng. Ba coõi: Coõi Phaát-vu-ñaõi, Cuø-da-ni, Uaát-ñôn-vieät, thì maïng soáng laâu tuøy soá. Vui cuõng coù khaùc, coù haïn, daàn daàn chuyeån leân toát ñeïp hôn. Hoûi: Coøn coõi Trôøi thì sao? Ñaùp: Noùi chung thì coù hai thöù trôøi: Duïc sinh vaø ly duïc. Hoûi: ÔÛ ñaây noùi trôøi naøo? Ñaùp: Trôøi Duïc sinh laø tieáp xuùc, noùi, nhìn duïc sinh. Noùi duïc sinh laø khoâng noùi ly duïc. Trôøi duïc sinh coù ba thöù: Xuùc duïc sinh, Thuyeát duïc sinh, vaø Thò duïc sinh. Thuyeát duïc sinh laø trôøi Hoùa Laïc. ÔÛ ñaây, neáu taâm nhieãm oâ, taâm nhieãm aáy ñoái vôùi Thieân nöõ maø cuøng noùi chuyeän, thì ngay khi ñoù, hoï seõ thaønh duïc. Neáu nhieãm oâ yù chæ ôû moät phía thì khoâng thaønh duïc, chæ laø caûm giaùc hoan laïc, gioáng nhö coõi ngöôøi, khi caàm laáy tay nhau. Trôøi aáy cuõng theá. YÙ khoâng nhieãm oâ laø nhö meï vôùi con. Do taïo taùc bieán hoùa laøm caûnh toát ñeïp ñeå thoûa loøng duïc vui thích, neân goïi laø trôøi Hoùa Laïc. Thò duïc sinh laø coõi trôøi Tha Hoùa Töï Taïi. ÔÛ ñaây, neáu Trôøi (naïn nhaân), cuøng vôùi Thieân nöõ caû hai nhìn nhau say ñaém, khi ñoù trong hoï duïc seõ thaønh. Neáu yù nhieãm chæ ôû moät phía thì khoâng thaønh duïc, chæ laø caûm giaùc hoan laïc; gioáng nhö coõi ngöôøi khi oâm nhau sinh khoaùi laïc. Coøn YÙ khoâng nhieãm gioáng nhö thaáy ngöôøi khaùc. Bôûi do ngöôøi khaùc bieán hoùa thaønh töï taïi, neân noùi laø trôøi Tha Hoùa Töï Taïi. Hoûi: Ñaõ noùi trôøi Thò duïc sinh, theá naøo laø xuùc duïc sinh? Ñaùp: Xuùc duïc sinh laø töøng caëp, oâm nhau, naém tay nhau. Trôøi Xuùc duïc sinh coù ba loaïi: Töøng caëp duïc sinh, oâm nhau duïc sinh, naém tay duïc sinh; töøng caëp duïc sinh seõ noùi sau. OÂm nhau duïc sinh laø trôøi Dieäm Ma, moãi ngöôøi yù ñeàu coù ñaém nhieãm, neân khi oâm nhau, lieàn thaønh duïc, nhöng neáu chæ moät beân ñaém nhieãm thì khoâng thaønh duïc. Caûm giaùc hoan laïc (oâm nhau), gioáng nhö coõi ñôøi naøy, oâm nhau sinh vui thích. YÙ khoâng ñaém nhieãm nhö oâm ngöôøi khaùc. Do suoát ñeâm vui veû hoan laïc neân goïi laø Dieäm-ma. Hoûi: Theá naøo laø naém tay duïc sinh? Ñaùp: Naém tay duïc sinh laø coõi trôøi Ñaâu suaát ñaø (Tri tuùc). ÔÛ ñoù, hai ñeàu coù yù ñaém nhieãm, naém tay nhau thì khi ñoù thaønh duïc. Chæ moät beân ñaém nhieãm thì khoâng thaønh duïc. Nhöng caûm giaùc hoan laïc naøy gioáng nhö coõi ngöôøi khi oâm nhau maø sinh vui thích. Khoâng nhieãm oâ gioáng naém tay ngöôøi khaùc. Vì bieát thoûa maõn ñuû theo caûnh giôùi, voán coù cuûa mình, neân goïi laø Ñaâu suaát ñaø.

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 106

Hoûi: Theá naøo laø Töøng caëp duïc sinh? Ñaùp: Töøng caëp duïc sinh laø ôû ba möôi ba taàng Trôøi, Töù Thieân vöông vaø Ñòa Thieân. Vì töøng caëp cuøng haønh söï neân noùi laø Töøng caëp duïc sinh . heát thaûy moïi söï duïc, gioáng nhö tröôùc ñaõ noùi, nhöng muoán phaân bieät noùi “Töøng caëp duïc sinh” aáy laø haønh sö duïc gioáng nhö coõi ngöôøi. Nhö ba möôi ba taàng trôøi, ôû ñænh nuùi Tu di haønh söï duïc nhö

ngöôøi; Töù Thieân Vöông vöøa gioáng ngöôøi vöøa gioáng Trôøi (xöû trung); coøn Ñòa Thieân thì nöông vaøo ñaát ñai, caây coái, nuùi non laøm nôi ôû, yeâu thíc caûnh giôùi vui söôùng. Taát caû nhöõng thöù naøy goïi laø Trôøi haønh duïc, gioáng nhö nhaân gian khoâng coù baát tònh maø coù khí. Choå ôû chuyeån daàn caøng leân cao, aáy goïi laø Trôøi coõi Duïc. Hoûi: Theá naøo laø neûo aùc (aùc thuù, aùc ñaïo)? Ñaùp: Neûo aùc laø ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû. Ñoù laø ba neûo aùc. Vì nôi ñaây xaáu, aùc neân goïi laø neûo aùc. AÙc laø khoâng theå yeâu thích, neân goïi laø neûo aùc. Hoûi: Ñòa nguïc laø sao? Ñaùp: Ñòa nguïc laø goàm ñòa nguïc laïnh, ñòa nguïc noùng, ñòa nguïc bieân. Ñòa nguïc coù nghóa laø khoâng theå vui. Hoûi: Ñòa nguïc laïnh laø sao? Ñaùp: Ñòa nguïc laïnh laø nôi keâu la to, khoâng keâu la to, khoâng keâu la. Ñoù laø ba töôùng nhìn thaáy cuûa ñòa nguïc laïnh. Keâu la to, khoâng keâu la to, khoâng keâu la laø do ôû ñoù heát söùc aùc phaûi keâu la to leân, neân goïi laø keâu la. Hoûi: Theá naøo laø keâu la to? Ñaùp: Keâu la to nhö caùc nguïc A phuø ñaø, Neâ la phuø ñaø, A ba baït. A phuø ñaø, Neâ la phuø ñaø, A ba baït laø ba nguïc keâu la to. A phuø ñaø laø keå soá löôïng, nhö nöôùc Ma Kieät Ñaø naøy, cöù möôøi haït caûi laø moät thöông. Moãi nguïc ñoù nhaän hai möôi khö leâ vôùi ñaày haït caûi nhö vaäy. Giaû söû coù ngöôøi, cöù traêm naêm laáy moät haït, coøn coù thôøi haïn laáy heát haït caûi aáy, nhöng söï soáng ôû nguïc A phuø ñaø aáy laø khoâng cuøng taän. Hai thaêng laø moät a laëc, boán a laëc laø moät ñoäc lung na, möôøi saùu ñoäc lung na laø moät khö leâ, hai möôi khö leâ laø moät thöông, nhö vaäy cho ñeán möôøi thöông, nhöng söï soáng nôi ñòa nguïc A phuø ñaø naøy coøn chuyeån gaáp ñoâi soá aáy! Laïi nöõa, A phuø ñaø tôï nhö laø ung thö. Trong ñòa nguïc A phuø ñaø naøy, do söùc laïnh, neân thaân noåi leân muït, nhö ung thö. Nguïc Neâ la phuø ñaø thì khoâng gioáng nhö ung thö. Chæ cöû ñoäng thaân laø gioù thoåi khieán thaân phình to leân. Nguïc A ba baït thì gioù thoåi heát söùc laïnh, da toaùc ra, thòt rôi, reùt caêm

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 107

caêm. Ñoù laø ba thöù nguïc keâu la to. Hoûi: Theá naøo laø khoâng keâu la to? Ñaùp: Khoâng keâu la to laø nguïc A-traù-höu, Traù Höu, Öu-baùt-la. A- traù-höu, Traù Höu, Öu-baùt-la ba nguïc naøy khoâng keâu la to. ÔÛ nguïc A-traù- höu, Traù Höu thì gioù thoå laïnh kinh hoàn, da toaùc, thòt rôi, laïnh khoå chòu khoâng noåi. Hoaëc tìm caùch keâu leân “A-traù-höu”. Nguïc Traù-höu. Öu-baùt- la thì gioù caøng thoåi laïnh döõ doäi, toaùc da, thòt rôi. Do nghieäp toäi, neân töï sinh ra töøng laù saét moûng quaán quanh laáy thaân, nhö hoa Öu-baùt-la. Toäi naøy laø do cheâ bai baäc Thaùnh nhôn, neân ñoïa vaøo nguïc Öu-baùt-la, luoân chòu khoå nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø nguïc khoâng keâu la? Ñaùp: Khoâng keâu la laø goàm boán nguïc: Caâu maâu ñaø tu, Kieán ñeâ giaø phaàn, Ñaø la giaø, Ba ñaøm ma. ÔÛ ñaây, gioù thoåi laïnh döõ, thaân phình to leân. ÔÛ trong caùc nguïc ñoù toäi nhaân chòu bao nhieâu khoán khoå, khieán thaân ñau ñôùn reân ræ maõi. Toäi naøy laø do cheâ bai Thaùnh nhôn, neân bò ñoïa vaøo boán nguïc aáy, chòu voâ löôïng khoå sôû. Ñoù laø heát thaûy nhöõng ñòa nguïc baêng giaù. Chuùng ôû trong khoaûng boán chaâu, döôùi ñaùy nuùi Thieát Vi, nuùi Ñaïi Thieát Vi. Töø ñaáy, ngöôùc leân nhìn thì toaøn boùng toái. Gioù laïnh thoåi thoác vaøo thaân, roài coøn bò löûa ñoát chaùy. Thaân nhö röøng truùc chaùy, noå loáp

boáp. Töø tieáng noå sinh ra caùc töôûng, coøn coù nhöõng chuùng sinh phaûi chòu khoå khaùc. Caû thaûy ñeàu laø toäi cheâ bai phæ baùng Thaùnh nhôn, neân bò khoå nhö vaäy. Nhö keä Ñöùc Theá Toân noùi: Neâ la phuø coù traêm ngaøn, A phuø ñaø ba möôi laêm, Cheâ bai Thaùnh, ñoïa coõi aùc, Do mieäng vaø yù nguyeän aùc. Hoûi: Theá naøo laø ñòa nguïc noùng? Ñaùp: Ñòa nguïc noùng bao goàm: Coù chuû cai trò, ít chuû cai trò, khoâng coù chuû cai trò, ñoù laø ba töôùng nhìn thaáy ñöôïc cuûa ñòa nguïc noùng. Chuû trò laø tra khaûo, ôû ñoù phaàn nhieàu vì chuùng sinh xöû trò, ít vì chuùng sinh xöû trò, hoaëc töï xöû trò hoaëc do toäi töï sinh, hoaëc lìa phöông tieän chuùng sinh maø thoï khoå. Hoûi: Theá naøo laø coù chuû trò? Ñaùp: Coù chuû trò laø ôû ñoù goàm ba ñòa nguïc: Hoaït, Haøng, Haéc thaèng, ôû ñòa nguïc Hoaït, laø nguïc toát laáy dao buùa beùn cheû xeû chuùng sinh coù toäi, nhö cheû chaët ñaàu deâ, loät da thòt vung vaõi ra, toäi nhôn vì nghieäp löïc chöa heát neân do gioù laïnh thoåi maø lieàn da thòt laïi. Theâm nöõa, do toäi ñaõ laøm tröôùc kia maø moùng tay töï nhieân moïc thaønh moùng saét nhoïn, hình nhö baùn

nguyeät ñaày oaùn haän, gaëp nhau laø thaáy böùc baùch, baûo noù töøng böùc baùch ta, nay ta traû thuø noù, ai naáy ñeàu noåi giaän trong choã gaëp nhau naøy, neân caøo caáu laãn nhau baèng nhöõng moùng saét ñoù. AÁy laø do ngöôøi ta voán ñaõ oaùn thuø nhau treân ñôøi, neân cheát roài ñoïa vaøo ñòa nguïc aáy. Ñòa nguïc Haéc thaèng laø nôi tra taán toäi nhôn naèm döôùi ñaát, laáy daây ñen sieát thaân, ñöùt töøng khuùc. AÁy laø nhöõng keû, khi soáng treân ñôøi naøy ñaõ duøng dao chaët cheùm ngöôøi, neân cheát roài sinh vaøo nguïc aáy. Coøn nöõa, trong ñoù nguïc toát laáy laù ñoàng giaùt moûng, nöôùng ñoû, quaán vaøo thaân, maùu tuoân lai laùng, tuûy xöông chaûy ra. Ñoù laø nhöõng keû ôû döông gian, töøng laáy roi gaäy ñaùnh ñaäp chuùng sinh. Ngöôøi xuaát gia, khoâng tinh taán maø ham nhaän cuûa tín thí veà y phuïc, neân sinh vaøo nguïc toái kinh haõi naøy, laïi bò khoùi xoâng ngoät ngaït. Chaân bò treo ngöôïc toøn teng, hít laáy khoùi, ñoù laø nhöõng keû ôû döông gian ñaõ duøng khoùi ñun ñoát chuùng sinh. Haøng ñòa nguïc laø chuùng sinh toäi nhôn baøy thaønh haøng, nhö haøng thòt treo la lieät, bò caét tay, chaân, ñaàu, muõi. Ñoù laø nhöõng keû ôû döông gian laøm ngheà ñoà teå, nay chòu quaû baùo. Beân treân thì voøng saét noùng chaûy, beân döôùi thì ngoài vaøo xe löûa chaùy laên quay, nguïc toát thì la heùt ñuoåi toäi nhôn phaûi chaïy maõi. Ñoù laø nhöõng keû ôû döông gian, côõi voi ngöïa, chaïy ñua nhau, thuùc chuùng chaïy vaát vaû, neân nay sinh vaøo nguïc aáy, chòu quaû baùo. Coøn nhöõng keû töøng xaâm phaïm vôï ngöôøi thì bò ñuoåi vaøo khu röøng, vôùi bao kieám nhoïn noùng buoát töø treân cao ñaâm ngay xuoáng moät caùch töï nhieân. Ñoù laø ñòa nguïc coù chuû trò. Nguïc toát laø nhöõng keû döïa vaøo nghieäp hoï, neân chuùng khoâng bò löûa ñoát. Baùo phaûi traû laø khoâng theå nghó baøn. Hoûi: Ñòa nguïc ít chuû trò laø sao? Ñaùp: Ñòa nguïc ít chuû trò goàm ba ñòa nguïc: Chuùng hôïp, Ñaïi khoác, Thieát haïm, ñoù laø ba loaïi nguïc ít chuû trò. ÔÛ ñòa nguïc Chuùng hôïïp, toäi nhôn sôï haõi nguïc toát, neân haøng traêm ngaøn ngöôøi, chaïy troán vaøo khe nuùi, khi ñaõ vaøo roài, töï nhieân tröôùc sau löûa phaùt chaùy bít caùc loái. Hai beân nuùi khe heïp nhö baùnh xe nghieàn naùt keû chaïy vaøo, do

vaäy maùu tuoân nhö soâng, xöông coát reäu raõ caû. Ñoù laø nhöõng keû ôû döông gian, vui chôi chaø ñaïp chuùng sinh. Laïi coù löûa ñoát trong coái saét to, roài bò chaøy voà giaùng xuoáng lieân tuïc haøng traêm naêm. Toäi nhôn naøy khoâng cheát, soáng hoaøi ñeå chòu toäi. Ñoù laø nhöõng keû ôû treân ñôøi, laáy coái giaõ cheát coân truøng vaø taøn baïo gieát haïi chuùng, neân nay chòu quaû naøy. Ñòa nguïc Ñaïi khoác laø choã toäi nhaân bò nhoát trong nuùi saét lôùn, bò löûa ñoát boán phía, khoâng coù loái naøo thoaùt ñöôïc. Ñaùm nguïc toát aùc, khoâng chuùt loøng thöông xoùt, giaän döõ hoûi: Chuùng baây tính chaïy ñi ñaâu? Ai khoâng coù vieäc, chuùng trao coâng vieäc, baèng nhöõng chaøy saét ñeå boå vaøo ñaàu. Ñoù laø

nhöõng keû ôû döông gian, baét vaïn daân laøm xaâu cöïc khoå voâ haïn, neân nay bò quaû baùo aáy. Ñòa nguïc Thieát haïm: Löûa laøm chaùy saét laø neàn ñaát, ñaùm nguïc toát xua ñuoåi toäi nhôn vaøo choã löûa chaùy aáy. Xua vaøo heát roài, chuùng cho choù döõ nhaûy ñeán aên thòt. AÊn heát thòt, gioù laïnh ñòa nguïc thoåi tôùi, töï nhieân thòt moïc ra nhö cuõ, laïi bò xua ñuoåi vaøo ñoù nöõa. Ñoù laø nhöõng keû ôû döông gian nuoâi taèm naáu taèm, nay sinh vaøo ñaây. Ñoù laø nguïc ít chuû trò. Hoûi: Theá naøo laø ñòa nguïc khoâng coù chuû trò? Ñaùp: Khoâng coù chuû trò goàm ñòa nguïc: Khoùc, nöôùng, khoâng thieáu: ba thöù naày laø ñòa nguïc khoâng coù chuû trò. Ñòa nguïc khoùc: Löûa ñoát chaùy höøng höïc nhöõng cuïc saét, gioáng nhö giaùp ruøa, raát chaät heïp, heát thaûy toäi nhôn ñeàu nhoát ôû giöõa, duøng saét che ñaäy laïi, cam chòu khoå cuøng cöïc nhö vaäy. Toäi nhôn naøy, luùc coøn soáng ñaõ ñoát caùnh ñoàng roäng vaø xoâng ñoát caùc hang oå, nôi chuùng sinh ñang cö truù, neân sinh vaøo ñaây chòu baùo. Ñòa nguïc nöôùng: Caû nuùi saét lôùn chaùy, ngoïn löûa taùp vaøo nhau, tôi nhö caùi naïo baèng saét ñeå goït, naïo toäi nhôn, khi nöôùng ñaõ giaùp voøng, moät maët vöøa chín, caùi naïo aáy töï nhieân chuyeån bieán trôû qua, trôû laïi, traùi ngöôïc cho ñeàu. Toäi nhôn ôû nôi aáy, laø nhöõng keû luùc coøn soáng ñaõ xoû, ñaâm gieát ngöôøi, neân sinh trong ñòa nguïc naày chòu quaû baùo. Ñòa nguïc khoâng thieáu: Maët ñaát baèng saét bao quanh, löûa ñoát, ngang, roäng caû traêm do tuaàn. Boán coång nhö thaønh, duøng ñoàng daùt moûng che leân treân, ngoïn löûa cöù noái tieáp nhau. Toäi nhôn qua laïi ôû trong ñoù nhö cuûi, ngoïn löûa khoâng coù gì trôû ngaïi, ñoát chaùy khaép thaân, chuùng sinh thoï khoå khoâng thieáu moät choã naøo. Chuùng sinh chòu toäi ôû ñaây laø do luùc coøn soáng ñaõ gieát cha, meï, ngöôøi chôn thaät, mang yù aùc höôùng ñeán Phaät, khieán thaân Phaät chaûy maùu, tranh chaáp gaây xaùo troän chuùng Taêng vaø vì taïo ra quaù nhieàu möôøi nghieäp aùc, neân chòu quaû baùo trong ñòa nguïc ñoù. Ñaáy laø noùi Ñòa nguïc khoâng coù chuû trò. Hoûi: Theá naøo laø Ñòa nguïc bieân? Ñaùp: Ñòa nguïc bieân ñöôïc ñaët ôû nhöõng nôi xa xoâi heûo laùnh, nhö ôû trong nöôùc, ôû trong nuùi, hay nôi ñoàng troáng. Nôi aáy, ñoäc nhaát ñeå cho toäi nhaân thoï nhaän quaû baùo veà nghieäp aùc cuûa mình, neân goïi laø Ñòa nguïc bieân. Hoûi: Ñaõ thuyeát minh veà ñòa nguïc, suùc sinh laø theá naøo? Ñaùp: Suùc sinh laø loaøi bôi trong nöôùc, ñi treân ñaát lieàn, bay trong khoâng, taát caû loaøi khoâng coù chaân, hai chaân, hay nhieàu chaân, ñi treân ñaát lieàn, ôû döôùi nöôùc, bay trong khoâng, ba

loaøi naày laø suùc sinh.

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 110

Loaøi ñi treân ñaát lieàn: voi, ngöïa, boø, deâ, löøa, la, laïc ñaø, ñöùng haøng ñaàu. Loaøi ôû döôùi nöôùc: Caù Ma kieät, Thaát thaâu ma laïi, laø haøng ñaàu. Bay trong khoâng: Chim vaø muoãi, ruoài laø haøng ñaàu. Loaøi ñi treân ñaát lieàn nhö: Khoâng coù chaân: Raén ñöùng ñaàu. Hai chaân: Chim ñöùng ñaàu. Nhieàu chaân: Boø, ngöïa, ong vaø coù loaïi traêm chaân laøm haøng ñaàu. Taát caû nhöõng loaøi ñoù, vì haønh nghieäp toäi lôùn, neân sinh trong loaøi suùc sinh nhö vaäy. Ñaây laø noùi veà suùc sinh. Hoûi: Ñaõ noùi veà suùc sinh; coøn ngaï quyû theá naøo? Ñaùp: Ngaï quyû goàm coù loaøi voâ taøi, Thieåu taøi, Ña taøi. Töùc coù ba loaïi Ngaï quyû: Ngaï quyû voâ taøi, ngaï quyû Thieåu taøi, ngaï quyû Ña taøi. Hoûi: Theá naøo laø Ngaï quyû voâ taøi? Ñaùp: Voâ taøi: Laø ñuoác, caây kim, hoâi. Mieäng nhö ñuoác löûa, mieäng nhoû nhö loã kim, mieäng hoâi, laø ba thöù Ngaï quyû voâ taøi. Mieäng nhö ñuoác löûa: Heã ngaäm mieäng laïi thì ngoïn löûa maõnh lieät töï phaùt ra ñoát, nhö löûa ñoát nhieàu caây ña la ôû ngoaøi ñoàng. Toäi nhôn ôû trong ñaáy, phaàn nhieàu do haønh vi tham lam, keo kieät, neân sinh trong ngaï quyû kia cam chòu quaû khoå sôû nhö vaäy. Mieäng nhö loã kim: Laø buïng to nhö hang nuùi, coå hoïng laïi nhoû nhö loã kim. Giaû thieát coù ñöôïc thöùc aên ñaày ñuû cuõng khoâng aên ñöôïc. Mieäng hoâi, laø mieäng chaùy seùm, thoaùi röõa, hoâi haùm, nhö phaân xí, ôï leân hoâi thoái, khoâng coù buïng, khoâng ñöôïc aên, cam chòu khoå lôùn. Ñaáy goïi laø nhöõng Ngaï quyû voâ taøi. Hoûi: Thieåu taøi laø sao? Ñaùp: Ngaï quyû Thieåu taøi: Loâng nhö caây kim, loâng hoâi, coù böôùu coå, ñoù laø ba thöù Ngaï quyû thieåu taøi. Loaïi Ngaï quyû naày ít khi ñöôïc vaät baát tònh, neân cuõng goïi laø thieåu taøi. Loâng nhö caây kim: loâng raát cöùng, daøi, ñaàu beùn nhö muõi kim, chaâm khaép mình, laøm cho töøng loùng ñoát cuûa thaân theå nhö rôøi nhau, ñi laïi raát khoù, loâng laïi töï ñaâm, nhö muõi teân beùn baén vaøo thaân con nai, cam chòu khoå lôùn nhö vaäy. Ñoâi khi laïi khoâng ñöôïc caùi aên. Loâng hoâi: Loâng raát hoâi che khaép thaân, laïi töï ñaâm laãn vaøo nhau. Thaân hoâi, gioù phaát ra, phieàn naõo sinh giaän döõ, töï nhoå loâng, cam chòu noãi khoå nhö vaäy. Böôùu coå: Do quaû baùo töø nghieäp toäi cuûa mình, sinh ra böôùu ôû coå, roài töï quyeát ñònh phaù vôõ noù, ñeå muû, maùu tuoân ra maø laáy aên. Ñaáy laø caùc loaïi ngaï quyû Thieåu taøi.

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 111

Hoûi: Theá naøo laø Ngaï quyû Ña taøi? Ñaùp: Ña taøi laø goàm ba loaïi: vöùt boû, maát, theá löïc lôùn. Vöùt boû maát, theá löïc lôùn, ba thöù naày goïi laø Ngaï quyû Ña taøi. Ngaï quyû Vöùt boû laø ñôøi tröôùc coù laøm vieäc boá thí, neân ñôøi naày ñöôïc cuûa dö thöøa. Ngaï quyû naày suoát ñôøi ñöôïc cuûa cuùng teá ñoù, do ñaáy neân ñöôïc vui. Ngaï quyû Maát: Cuûa caûi bò boû soùt, bò rôi rôùt trong ngoõ heûm, ôû ngaõ tö ñöôøng, loaøi ngaï quyû naày suoát ñôøi ñöôïc nhöõng cuûa caûi aáy. Do vaäy, neân ñöôïc vui. Ngaï quyû Theá lôùn: Laø Daï Xoa, La Saùt, Tyø Xaù Giaø, ñoù laø ba loaïi ngaï quyû theá löïc lôùn. Caûnh giôùi cuûa chuùng cuõng nhö coõi trôøi. Chuùng nhôø phöôùc ñöùc cuûa thoï maïng ñôøi tröôùc neân khi ñöôïc thöùc aên ngon, aên

xong, thì coù voâ löôïng ngaï quyû vaây quanh, thaáy nhau nhö vaäy neân sinh khoå. Nhö con ngöôøi troâng thaáy ngöôøi thaân cuûa mình ôû nguïc sinh khoå; ngaï quyû kia cuõng nhö theá, vaây quanh sinh khoå. Do vì noãi khoå naày, neân thöùc aên hoùa thaønh muõ, cam chòu noãi khoå nhö theá. Ñaáy laø noùi loaïi Ngaï quyû theá löïc lôùn. Nhöõng hình trôøi, ngöôøi, vaø suùc sinh kia, laø hình cuûa ngaï quyû, bieán hoùa thaønh hình ngöôøi, hình suùc sinh, hình trôøi, do tuøy thuoäc vaøo nghieäp cuûa chuùng. Ñaáy laø heát thaûy nhöõng gì coù ôû coõi duïc. Hoûi: Ñaõ thuyeát minh veà coõi duïc, coõi saéc nhö theá naøo? Ñaùp: Coõi saéc laø coù Hyû, khoâng Hyû vaø Hoä (xaû). Coõi Saéc laø nôi khoâng coù duïc, chæ coù thieàn, tröø giaän döõ, neân ñöôïc saéc tinh dieäu, nhö luyeän vaøng roøng. Coõi naày coù hyû, khoâng hyû, lìa khoå vui laø Hoä. Vì hyû caâu haønh vôùi (cuøng ñoàng thôøi coù) laïc, neân noùi coù hyû. Lìa hyû, khoâng coù hyû caâu haønh vôùi laïc, neân noùi laø khoâng hyû. Ñoù laø lìa khoå, ngöøng vui, nhö ngöïa döøng keùo xe. Hoûi: Coù Hyû laø sao? Ñaùp: Coù Hyû, nghóa laø coù giaùc, khoâng coù giaùc, ít quaùn. Vì caâu haønh vôùi quaùn, neân noùi laø coù giaùc; vì lìa giaùc neân noùi laø khoâng coù giaùc, vì coù ít quaùn neân noùi laø ít quaùn. Laïc laø caùi phaûi lìa chính laø noùi thieàn. Trong ñoù coù giaùc, nghóa laø sô thieàn, khoâng coù giaùc laø thieàn thöù hai. Ít quaùn: Laø baét ñaàu phaàn trung gian. Taäp thieàn naày sinh trong coõi Saéc. Noùi chuùng sinh laø noùi caûnh giôùi, noùi caûnh giôùi laø noùi thieàn. Hoûi: Ai tu taäp coù giaùc, sinh thieàn? Ñaùp: Coù giaùc laø caùc coõi: Phaïm Phuù laâu, Phaïm Ca di, Phaïm Ba saûn. Taäp coù giaùc, thieàn sinh ôû trong ñoù. Caùc coõi Phaïm Phuù laâu, Phaïm Ca di, Phaïm Ba saûn: Ba coõi naày laø coù giaùc. Phaåm haï trung tuøy theo sinh vaøo.

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 112

Ñaïi phaïm: Do ít quaùn sinh, nghóa cuûa giaùc quaùn thì tröôùc ñaõ thuyeát minh. Hoûi: Theá naøo laø khoâng coù giaùc? Ñaùp: Khoâng coù giaùc, nghóa laø caùc coõi: Thieåu quang, Voâ Löôïng quang, Quang dieäu. Theo giaùc, khoâng coù giaùc, hyû laïc töông öng vôùi thieàn, laø sinh nôi ba coõi trôøi: Thieåu quang, Voâ Löôïng quang, Quang dieäu. Töôûng naày hoaëc laø giaû töôûng, hoaëc laø nhaân nôi töôûng. Thieåu quang laø luùc noùi naêng, mieäng phaùt ra ít haøo quang, vì haøo quang ít, neân goïi laø Thieåu quang. Vì nhieàu haøo quang, neân noùi laø Voâ Löôïng quang. Vì haøo quang tònh voâ bieân, neân noùi laø Quang dieäu. Hoûi: Ñaõ noùi coù Hyû. Theá naøo laø khoâng coù hyû? Ñaùp: Khoâng coù Hyû, nghóa laø caùc coõi Thieåu tònh, Voâ Löôïng tònh, Bieán tònh. Taäp giaùc khoâng coù hyû, laïc, töông öng vôùi thieàn, laø sinh nôi ba coõi trôøi aáy: Thieåu tònh: laø teân goïi cuûa khoâng nhieàu, ôû ñaây ít phöông tieän töông öng vôùi thieàn, sinh coõi trôøi Thieåu tònh thoï höôûng laïc cuõng ít phöông tieän, trung bình thì sinh coõi trôøi Voâ Löôïng tònh, nhieàu hôn nöõa thì sinh coõi trôøi Bieán tònh. Hoûi: Ñaõ noùi khoâng coù hyû, laïc. Vaäy Hoä laø sao? Ñaùp: Hoä töông öng vôùi ba coõi: 1. Höõu töôûng 2. Voâ töôûng 3. Giaùc YÙ töôûng. Hoä kia laø goàm Quaû thaät, Voâ töôûng, Tònh cö. Tu taäp hoä laïc töông öng vôùi thieàn, sinh ôû ñoù neân noùi laø Hoä. Coù ba haïng: trôøi Quaû thaät, trôøi Voâ töôûng, trôøi Tònh cö, trong ñoù, Quaû thaät, laø tu taäp töø thaáp, vöøa ñeán cao maø sinh Quaû thaät cuûa thieàn thöù tö. Voâ töôûng: Vì dieät töôûng, neân sinh Voâ

töôûng. Dieät thoï, töôûng, thöùc kia, vì leõ khoâng coù töôûng duïc neân ñeàu cuøng dieät, chæ coù saéc aám, haønh aám, ít nhaäp sinh töôûng, aáy laø cheát. Hoûi: Tònh cö laø sao? Ñaùp: Tònh cö laø goàm caùc coõi: Thieän hieän, Thieän kieán, Tònh. Ba thöù naày laø Tònh cö. Tònh cö, nghóa laø choå heát caùc phieàn naõo. Hoûi: Coù naêm choå Tònh cö, nay sao laïi noùi coù ba? Ñaùp: Tònh laø caùc coõi Voâ Phieàn, Voâ Nhieät vaø Saéc Cöùu caùnh, ba coõi naày goïi laø tònh töôûng. Ngöôøi bieân cheùp kinh, yù muoán nhö vaäy. Hoûi: Ñaõ noùi veà coõi saéc. Theá naøo laø coõi voâ saéc? Ñaùp: Voâ saéc: Trong phaàn Tu ôû tröôùc ñaõ noùi. Ngöôøi tu haønh, trong thôøi gian, tu taäp chaùnh thoï, seõ sinh vaøo coõi voâ saéc, ñoù laø ñaïo vaø quaû ñeàu

ñaõ noùi. Chôn ñoä thöù hai cuûa phaåm Y, ñaõ noùi xong. ---------- Hoûi: Ñaõ noùi veà AÁm, Giôùi, coøn Nhaäp thì theá naøo? Ñaùp: Nhaäp nghóa laø Xuùc, Ñoä, Giaûi thoaùt nhaäp. Xuùc nhaäp, Ñoä nhaäp, Giaûi thoaùt nhaäp, ba thöù naày laø töôùng cuûa nhaäp. Nhaäp, nghóa laø nöông töïa, nhö mieáu laø choå nöông töïa cuûa chö Thieân. Hoûi: Nhaäp kia, vì caùi gì maø nhaäp? Ñaùp: Vì Ñöùc, vì AÙc maø nhaäp. Trong ñoù, Giaûi thoaùt nhaäp laø ñoái töôïng nöông töïa cuûa Ñöùc. Ñoä nhaäp laø choå nöông töïa cuûa AÙc. Xuùc nhaäp laø choå nöông töïa cuûa caû hai. YÙ oâ nhieãm sinh AÙc, yù tònh sinh Ñöùc. Hoûi: Xuùc nhaäp laø sao? Ñaùp: Xuùc nhaäp, nghóa laø caûnh giôùi gaàn, caûnh giôùi khoâng gaàn, vaø khoâng coù caûnh giôùi. Caûnh giôùi: Laø choã duyeân, tuøy thuoäc vaøo haønh duyeân cuûa xuùc, chính laø caûnh giôùi cuûa noù. Duyeân gaàn laø noùi caûnh giôùi gaàn. Duyeân khoâng gaàn laø noùi caûnh giôùi khoâng gaàn. Khoâng coù duyeân laø noùi khoâng coù caûnh giôùi. Hoûi: Caûnh giôùi gaàn laø sao? Ñaùp: Caûnh giôùi gaàn, nghóa laø nhaäp cuûa tyû, thieät, thaân. Tyû, nhaäp, Thieät nhaäp, Thaân nhaäp laø ba caûnh giôùi gaàn. Muøi höông ñeán muõi thì ngöûi; khoâng ñeán thì khoâng ngöûi. Duø coù hoa raát xa, song höông rôøi hoa bay ñeán muõi ngöûi. Höông laø taùnh cuûa saéc, do vaäy, neân neáu coù gioù baéc, thì höông ñeán höôùng nam, maø khoâng toûa ñeán höôùng baéc, laø do höông rôøi hoa bay ñeán muõi, cho muõi ngöûi. Vò cuõng nhö theá. Dính löôõi laø bieát vò, khoâng töø ñoà ñöïng, khoâng töø tay. Xuùc cuõng nhö theá. Ñoái töôïng nhaän bieát cuûa thaân caên coù taùm thöù: Cöùng, meàm, nheï, naëng, thoâ, nhaùm, laïnh, noùng. Do nhöõng xuùc kia maø sau ñoù coù caûm giaùc, theá neân ñoù laø ba caûnh giôùi gaàn. Hoûi: Theá naøo laø caûnh giôùi khoâng gaàn? Ñaùp: Caûnh giôùi khoâng gaàn, nghóa laø nhaäp cuûa nhaõn, nhó, yù. Nhaõn nhaäp, Nhó nhaäp, YÙ nhaäp, laø ba caûnh giôùi khoâng gaàn. Hoûi: Maét cuõng thaáy gaàn, moät ít caûnh giôùi khoâng ngaên caûn. Tai cuõng nhö theá, con muoãi ôû trong loã tai cuõng nghe tieáng. YÙ laø khoâng coù saéc, laøm sao bieát ñöôïc caûnh giôùi khoâng gaàn? Ñaùp: Do ñaáy neân môùi noùi caûnh giôùi khoâng gaàn, neáu khoâng coù ngaên caûn thì tieáp nhaän caûnh giôùi. Hoûi: Phaàn giôùi haïn cuûa caûnh giôùi khoâng gaàn laø bao nhieâu? ? Ñaùp: ÔÛ ñaây khoâng coù giôùi haïn. Hoaëc coù theå laø boán möôi ngaøn do tuaàn, thaáy ñöôïc maët trôøi, maët traêng, hoaëc khoâng thaáy ñöôïc. Hoaëc

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 114

chæ moät do tuaàn laø thaáy saéc. Hoaëc laø möôøi daëm, tuøy thuoäc vaøo söùc cuûa caên maét ôû nôi ngöôøi kia, do vaäy, neân môùi noùi caûnh giôùi khoâng gaàn, maø khoâng noùi laø xa, nhöng khoâng ngaên caûn tieáp nhaän caûnh giôùi, khoâng phaûi dôøi vaät theå ñeán choã thaáy môùi thaáy, lìa roài sau môùi thaáy. Tai cuõng nhö theá, khoâng phaûi vì böùc thieát phaûi daàn (tieáp caän), cho neân môùi nghe ñöôïc. Con muoãi duø ôû trong loã tai nhöng khoâng ñeán choã nghe, tai ôû ñaây cuõng tuøy thuoäc söùc cuûa caên ñeå nghe tieáng. YÙ, nghóa laø khoâng coù saéc, yù kia khoâng coù gaàn, xa, neân noùi caûnh giôùi khoâng gaàn maø khoâng noùi laø xa. Hoûi: Khoâng coù caûnh giôùi laø sao? Ñaùp: Khoâng coù caûnh giôùi, nghóa laø beân ngoaøi mình tieáp nhaän, ngöôøi khaùc tieáp nhaän vaø khoâng tieáp nhaän. Ngoaøi nghóa laø khoâng coù caûnh giôùi, laø saéc, thinh, höông, vò, xuùc, phaùp. Trong phaùp naày, taïm goïi laø ngoaøi, laø mình tieáp nhaän, ngöôøi khaùc tieáp nhaän vaø khoâng tieáp nhaän. ÔÛ ñaây khoâng coù caûnh giôùi, nhöng laø caûnh giôùi cuûa ngöôøi khaùc. Naêm caûnh giôùi naày, khoâng coù duyeân maø laø phaùp sôû duyeân cuûa ngöôøi khaùc, neân phaûi phaân bieät. Laø cuõng ña soá vì khoâng coù caûnh giôùi, neân noùi khoâng coù caûnh giôùi. Hoûi: Ñaõ noùi Xuùc nhaäp, Ñoä nhaäp laø sao? Ñaùp: Ñoä nhaäp, nghóa laø noùi nhaân moät xöù, nhaân baát chaùnh vaø khoâng coù nhaân. Noùi ñeán nhaân moät xöù, noùi ñeán nhaân baát chaùnh, noùi ñeán khoâng coù nhaân; nghóa cuûa ba thöù naøy raát nhieàu nhöng noùi toùm löôïc ba Ñoä nhaäp. Trong ñoù, nhaân moät xöù nghóa laø noùi, nhö laù côø Nhaân ñaø la ñöôïc moïi ngöôøi ñem ñeán, coù ngöôøi noùi laø Ñieàu Ñaït ñem ñeán. Moïi ngöôøi kia cuõng coù ôû ôû ñoù, ñaâu phaûi moät mình Ñieàu Ñaït laøm vieäc naøy, leõ ra phaûi noùi laø chuùng, maø noùi laø moät. Noùi nhaân moät xöù cuõng nhö theá. Ba söï môùi hôïp thaønh nghóa: Hoaëc nghieäp ñôøi tröôùc, hoaëc hieän ñaõ laøm, hoaëc do aân cuûa ngöôøi khaùc. Nhö vaäy, ba söï hôïp thaønh nghóa chæ noùi moät. Noùi nhaân baát chaùnh, nghóa laø noùi: Nhö noùi laù côø Nhaân ñaø la aáy. Coù ngöôøi noùi khoâng phaûi do moät ngöôøi ñem ñeán, cuõng khoâng phaûi hai, trong ñaây duø coù nhaân, nhöng laø khoâng baát chaùnh (baát chaùnh nhaân). Noùi khoâng coù nhaân, nghóa laø noùi: Nhö theá, laù côø Nhaân ñaø la khoâng heà coù nhaân naøo maø ñeán.(töï nhieân, ngaãu nhieân). Hoûi: Nghóa cuûa Nhaân moät xöù laø sao? Ñaùp: Moät xöù, nghóa laø noùi do nghieäp, do coâng phu cuûa mình, cuûa ngöôøi khaùc. Moät, laø noùi vieäc ñaõ laøm ra goàm coù hai thöù: Hoaëc do ñôøi tröôùc ñaõ taïo, hoaëc do hieän ñang taïo. Trong ñoù, neáu do ñôøi tröôùc taïo thì ñaáy goïi laø Nghieäp.

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 115

Hoïaêc laïi coù thuyeát noùi: “Trôøi taïo ra. Ba thöù nhö theá thaønh nghóa, nhö tröôùc ñaõ noùi. Nhö vaäy laø ba thöù nghóa: hoaëc noùi nghieäp, hoaëc noùi coâng phu, hoaëc noùi aân cuûa ngöôøi khaùc. Moät xöù laø chæ noùi nghieäp, ngöôøi aáy seõ phuï baïc coâng phu cuûa ngöôøi khaùc, khoâng bieát ôn nghóa, khoâng theå cuøng tuøng söï. Nhö ta voán ñaõ taïo ra, thì mong caàu hoaëc do khoâng mong caàu, cuoái

cuøng cuõng töi ñöôïc. Noùi moät xöù coù loãi nhö theá. Hoûi: Nhaân baát chaùnh laø sao? Ñaùp: Noùi nhaân baát chaùnh laø noùi voïng töôûng chuùng sinh, phaùp vaø caû hai vaø nhaân toá chính (caên nhaân). Moïi söi toát xaáu ñeàu töø chuùng sinh taïo. Hoaëc laïi cho laø töø phaùp taïo, hoaëc laïi cho laø chuùng sinh vaø phaùp ñaõ taïo. Ñoù laø ba loaïi noùi nhaân baát chaùnh. Nhöng chaúng phaûi do chuùng sinh taïo, chaúng phaûi do phaùp taïo, cuõng chaúng phaûi do caû hai cuøng taïo. Hoûi: Töôûng nhaân toá chính cuûa chuùng sinh laø theá naøo? Ñaùp: Chuùng sinh laø noùi Phaïm, Y nhieáp-phi-la, vaø Vò-söû-naäu. Do hai thöù naøy taïo thaønh theá gian. Laø noùi chuùng sinh haønh taùc ôû theá gian laø do Phaïm laø chuû taïo hoùa, do Y-nhieáp-phi-da laø chuû taïo hoùa, do Vò-söû- naäu laø chuû taïo hoùa. Ngöôøi khoâng trí tueä cho laø nhö theá. Noùi Phaïm taïo hoùa nghóa laø noùi Phaïm thieân taïo ra hö khoâng, hö khoâng taïo ra gioù, gioù taïo ra nöôùc, ñaát. Nöôùc, ñaát taïo ra goø, nuùi, coû, caây, nhö theá laø coù theá gian heát thaûy ñeàu coù loãi. Vì sao? Vì neáu Phaïm thieân taïo ra hö khoâng vaø ñaát aáy, thì Phaïm thieân kia truï ôû choã naøo ñeå saùng taïo ra khoâng vaø ñaát naày? Töùc phaûi ôû giöõa ñeå taïo ra, thì nghóa naày khoâng nhö vaäy, vì theá laø coù loãi. Nhö Nhieáp phi la vaø Vò-söû-naäu cuõng nhö theá. Hoûi: Tröôûng nhaân toá chính cuûa phaùp laø theá naøo? Ñaùp: Phaùp, nghóa laø thôøi, khí, töi nhieân taùc töùc Thôøi taùc, Khí taùc, Töi nhieân taùc, ba thöù naày noùi laø nhaân toá chính cuûa phaùp. Trong ñoù noùi veà Thôøi nghóa laø: “Thôøi tieát sinh taát caû Thôøi tieát thuaàn taát caû Thôøi tieát hoaïi taát caû Thôøi taïo caû theá gian”. Thuyeát naày coù loãi nhö trong phaàn “Moät xöù” tröôùc ñaõ noùi. Caùi ñaùng ñöôïc caàu thì khoâng caàu ñöôïc, caùi khoâng caàn caàu thì caàu ñöôïc, aáy chính laø Thôøi taùc ñoäng vaän haønh chöù khoâng phaûi taïo taùc thaønh. Chôù noùi laø nhaân toá chính maø coù loãi. Vì sao? Vì Thôøi nghóa laø khoâng nhö hö khoâng maø nghóa taïo vaät (laø coù) thì khoâng hôïp lyù. Nhö theá ñeàu coù loãi. “Khí cuõng khoâng theå taïo Khí laø khoâng höõu tình

SOÁ 1506 - LUAÄN TAM PHAÙP ÑOÄ, Quyeån Haï 116

Goïi laø söi voâ söi Khí khoâng coù maïng naày Töi nhieân cuõng nhö theá Töi nhieân neáu sinh Chaúng phaûi nghóa töi nhieân”. Neáu khoâng coù töùc chaúng phaûi laø nhaân, neáu do khoâng coù nhaân sinh thì taát caû sinh cuõng nhö theá, ñaâu khaùc gì töi nhieân? Nhö coù thöôøng, thì thöôøng kia naøo coù loãi? Chaúng phaûi coù thöôøng maø tan raõ hö hoaïi, loãi so saùnh nhö theá, ñöøng noùi nhö vaäy maø coù loãi. Hoûi: Theá naøo laø khoâng coù nhaân? Ñaùp: Khoâng coù nhaân nghóa laø taùnh, ngaãu nhieân, khoâng coù. Noùi khoâng nhaân laø coù ba thuyeát veà: Taùnh, ngaãu nhieân, vaø khoâng. Taùnh laø noùi trong taùnh cuûa vaïn vaät sinh, khoâng phaûi nhaân nôi ngöôøi khaùc. Vì sao? Vì nhö gai goùc beùn nhoïn, khoâng coù ngöôøi laøm cho beùn nhoïn. Taát caû ñeàu nhö vaäy. Noùi ngaãu nhieân, laø noùi vaïn vaät ngaãu nhieân sinh, nhö nguoàn suoái nöôùc lôùn, coû rôi xuoáng giöõa doøng, taäp trung moät choã keát thaønh beø. Noùi ngaãu nhieân laø nhö theá. ÔÛ choã kia, gioù ngaãu nhieân thoåi aäp ñeán, hoaëc thoåi töø ñoâng, taây, nam, baéc. Söi sinh cuûa vaïn vaät cuõng nhö theá. Thuyeát khoâng coù: Noùi thaåm tra nhö theá naày: Trong taát caû thöù naøy khoâng coù gì laø coù, laøm theá naøo sinh? Do ñaâu sinh? Sinh ôû choã naøo?

Söï sinh naày chaúng phaûi laø coù sôû höõu, thaønh thöû taát caû thuyeát kia ñeàu coù loãi. Vì sao theá? Vì neáu taùnh cuûa vaïn vaät thích öùng sinh thì luùc sinh maàm moäng, ñaõ khoâng caàn ñeán ngheà nghieäp laøm ruoäng? Cung chaúng caàn töôùi tieâu? Tuy nhieân, neáu khoâng coù coâng taùc caàn thieát naày, taát nhieân maàm moäng cuoái cuøng cuõng khoâng sinh. Do ñoù, vaïn vaät khoâng phaûi taùnh sinh. Nhö theá, moãi moãi neân chaám döùt, khoâng bieän luaän nöõa! Hoûi: Ñaõ thuyeát minh veà Ñoä nhaäp, coøn Giaûi thoaùt nhaäp thì sao? Ñaùp: Giaûi thoaùt nhaäp, nghóa laø töôûng, thieàn, nghe roäng, ba phaùp naày laø Giaûi thoaùt nhaäp. Giaûi thoaùt, nghóa laø dieät aùc, nôi giaûi thoaùt nhaäp kia. Ba nhaäp naày, döïa vaøo ñaáy maø ñöôïc giaûi thoaùt. Töôûng laø nghóa duyeân. Nöông töïa Phaät, Phaät Bích chi, Thanh vaên, maø ñöôïc giaûi thoaùt. Thieàn: Nhö ñaõ noùi trong phaåm thöù nhöùt. Töông ñöông nghóa naày, cuõng nöông töïa Thieàn maø ñöôïc giaûi thoaùt. Hoûi: Nghe roäng laø sao? Ñaùp: Nghe roäng, nghóa laø noùi, nghe, tuïng. Noùi nhö nhöõng gì ñaõ nghe, nghe nhö nhöõng gì ñaõ noùi, tuïng laø tuïng nhö nhöõng gì ñaõ nghe.

Hoûi: Nghe roäng, tröôùc ñaõ noùi ña vaên laø hoïc roäng Kheá Kinh, A Tyø Ñaøm. Luaät, ôû ñaây nghe roäng naøy coù gì khaùc bieät maø laïi noùi laø noùi, nghe, tuïng? Ñaùp: Tröôùc noùi ñoù laø ba loaïi ña vaên, ñaây noùi nghe roäng laø ba loaïi tieáp nhaän: tieáp nhaän khi noùi, tieáp nhaäân khi nghe, tieáp nhaäân khi tuïng. Ñeä töû Theá Toân coù boán loaïi: Coù loaïi töø Chaân ñeá maø ñöôïc thaønh töïu, coù loaïi töø Thí xöù, hoaëc töø Chæ xöù, hoaëc töø Tueä xöù. Ñoù ñeàu laø phöông tieän ñeå thaønh töïu giaûi thoaùt. Vì nghe Chaân ñeá neân ñöôïc giaûi thoaùt. Nghe noùi ñaït ñöôïc Thí xöù töø Chæ, ñaït ñöôïc Chæ xöù töù Thieàn, ñaït ñöôïc Tueä xöù töø tuïng. Ñoù goïi laø Giaûi thoaùt xöù. Ba phaùp ñoä naày, laø chaùnh quaùn khoâng coù gì ngaên ngaïi, vôùi yù muoán laø laøm sao thaáy ñöôïc Chaân ñeá, ñeå daàn daàn theo trình töï maø ñöôïc giaûi thoaùt. Vì ñöôïc giaûi thoaùt, neân ngöôøi hueä môùi hoïc phaùp cuûa Ñöùc Theá Toân. Chôn ñoä thöù ba, phaåm Y, ñaõ noùi xong.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.